

Aluehallitus 09.02.2026

Aluehallituksen 15.12.2025 § 281 päätöksen poistaminen koskien eräiden palvelusetelien arvojen korottamista ja lakkauttamista ja asian uudelleen ratkaiseminen hallintolain § 50 ja 52 mukaisesti

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Suominen Tuula

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää

1. poistaa aluehallituksen päätöksen 15.12.2025 § 281 eräiden palvelusetelien arvojen korottamisesta ja lakkauttamisesta hallintolain (434/2003) 50 ja 52 § mukaisesti;

2. muuttaa pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palveluseteliä siten, että minimiarvo on 0 euroa vuorokaudelta ja enimmäisarvo on 185,29 euroa vuorokaudelta 1.1.2026 alkaen;

3. että ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin arvonmäärityksen ohjaavat periaatteet ovat

- Palveluntuottajille ei aseteta vuokrattoa, mutta asiakkaan palvelusetelin arvoa määriteltäessä huomioidaan enintään sama vuokrataso kuin on omassa ja ostopalvelutuotannossa

- Palveluntuottajaksi hyväksyttävillä ei aseteta enimmäisvuorokausihintaa, mutta asiakkaan palvelusetelin arvoa määriteltäessä huomioidaan sama vuorokausihinta kuin maksetaan alueella ostopalveluntuottajalle

- Palvelusetelin arvoa määriteltäessä asiakkaan tulot huomioidaan vastaavan suuntaisesti kuin asiakasmaksua määriteltäessä;

3. korottaa lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin arvon vuorokaudelta 180,47 euroon 1.1.2026 alkaen;

4. korottaa omaishoidon vapaan aikainen hoito kotona - palvelusetelin arvon vuorokaudelta 180,47 euroon 1.1.2026 alkaen;

5. lakkauttaa kotisiivouksen palvelusetelin alemman, 23 euron, luokan 31.12.2025, ja

6. lakkauttaa lääkkeiden koneellisen annosjakelun palvelusetelin 28.2.2026.

Käsittely

Päätös

Selostus

Korjaamiasian vireilletulo

Aluehallitus päätti kokouksessaan 15.12.2025 § 281 eräiden palvelusetelien arvojen korottamisesta ja lakkauttamisesta. Päätöksenteon yhteydessä aluehallitus päätti:

”Että aluehallitukselle tuodaan selvitys ja toimenpide-ehdotukset ympärivuorokautisen hoivan palvelusetelijärjestelmän kehittämiseksi ja muuttamiseksi. Selvityksessä tuodaan ehdotus, millaisin toimenpitein palvelusetelijärjestelmää voidaan ympärivuorokautisessa hoivassa jatkossa muuttaa niin, että palvelusetelin arvo on asiakkaalle kohtuullinen ja sen avulla on mahdollista hankkia sen tarkoittama ympärivuorokautinen hoiva. Selvityksessä tulee huomioida riittävän hoivan ja kohtuullisuuden lisäksi asiakaslähtöisyys, kustannusvertailu ostopalvelutoimintaan sekä lisäksi esim. Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen ympärivuorokautisen hoivan palvelusetelin toteutus. Aluehallitus toteaa, että palvelusetelin arvon tulee vastata lain sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustelilain 7. pykälässä määriteltyjä kriteereitä kohtuullisuudesta asiakkaalle.”

Aluehallitukselle tuodun uuden selvityksen perusteella viranomainen korjaa omasta aloitteestaan päätöstä poistamalla aiemmin tehdyn päätöksen ja ratkaisemalla asian uudelleen hallintolain (434/2003) § 50 ja 52 mukaisesti.

Hallintolain 50 §:n perusteella viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos
1) päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen;
2) päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen;

- 3) päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe; tai
4) asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 52 § mukaan viranomainen käsittelee korjaamisasian omasta aloitteestaan tai asianosaisen vaatimuksesta. Aloite on tehtävä tai vaatimus virheen korjaamiseksi on esitettävä viiden vuoden kuluessa päätöksen tekemisestä. Asiavirheen korjaaminen edellyttää, että asia käsitellään uudelleen ja asiassa annetaan uusi päätös.

Aluehallituksen saaman selvityksen perusteella asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Päätöstä on tämän vuoksi tarpeen korjata.

Tausta

Aluehallitus päätti kokouksessaan 15.12.2025 § 281 eräiden palvelusetelien arvojen korottamisesta ja lakkauttamisesta.

Aluehallitukselle on annettu uusi selvitys 26.1.2026.

Palveluseteleihin liittyvä selostus ja päätösehdotus vastaavat muulta kuin ympärivuorokautisen palvelusetelin osalta aluehallitukselle 15.12.2025 § 281 esitettyä.

Ikääntyneiden palveluasumisen palvelusetelit

Ikääntyneiden pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin myöntäminen edellyttää päätöstä ympärivuorokautisen hoivan tarpeesta. Lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen seteliä on käytetty omaishoidon lakisääteisiin vapaapäiviin ja muuhun kotona asumista tukevaan lyhytaikaiseen palveluasumiseen. Asiakas voi käyttää palveluseteliä hoivan ja aterioden kustannuksiin. Palvelusetelin arvon ylittävät kustannukset asiakas maksaa itse (niin sanottu omavastuuosuus).

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin arvo on tulosidonnainen. Voimassa olevan, aluehallituksessa 18.12.2023 § 226 hyväksytyn palvelusetelin arvotaulukon mukaisesti pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palvelusetelin arvo on vähintään 4,39 euroa vuorokaudelta ja enintään 149,55 euroa vuorokaudelta. Lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin arvo on kiinteäärvoinen 175,85 euroa vuorokaudelta. Rintamaveteraaneille voidaan myöntää palveluseteli, jonka arvo kattaa pitkäaikaisesta ympärivuorokautisesta palveluasumisesta aiheutuneet kustannukset lain rintamaveteraanien kuntoutuksesta (1184/1988) mukaisesti.

Tällä hetkellä ikääntyneiden pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelituottajaksi on ilmoittautunut 86 asumisyksikköä ja lyhytaikaisen palveluasumisen palvelutuottajaksi neljä yksikköä. Palveluntuottajaksi hakeutuminen on mahdollista jatkuvalla menettelyllä.

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin käyttäjiä on hyvinvointialueella tällä hetkellä 29, joista rintamaveteraaneja on muutamia. Lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumien palveluseteliä on vuoden 2025 aikana käyttänyt 41 asiakasta.

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palvelusetelin arvioitu kustannus vuodelle 2025 on noin 940 000 euroa ja lyhytaikaisen palveluasumisen noin 160 000 euroa. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009) , myöhemmin palvelusetelilaki, edellyttää, että palvelusetelin arvo on asiakkaan kannalta kohtuullinen. Palvelusetelien arvon korotus varmistaa, että palvelusetelien arvo seuraa palvelun hinnankehitystä ja varmistaa palvelun saatavuuden ja laadun.

Lyhytaikaisen palveluasumisen palvelusetelien arvoa ehdotetaan korotettavaksi 2,63 prosentilla. Ehdotuksen mukaan lyhytaikaisen palveluasumisen palvelusetelin arvo on 1.1.2026 alkaen 180,47 euroa vuorokaudelta.

Muutokset pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palveluseteliin

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin arvonmäärittämiselle esitetään uusia ohjaavia periaatteita:

- Palveluntuottajille ei aseteta vuokratottoa, mutta asiakkaan palvelusetelin arvoa määriteltäessä huomioidaan enintään sama vuokrataso kuin on omassa ja ostopalvelutuotannossa
- Palveluntuottajaksi hyväksyttävälle ei aseteta enimmäisvuorokausihintaa, mutta asiakkaan palvelusetelin arvoa määriteltäessä huomioidaan vain sama vuorokausihinta kuin maksetaan alueella ostopalveluntuottajalle
- Palvelusetelin arvoa määriteltäessä asiakkaan tulot huomioidaan vastaavalla tavalla kuin asiakasmaksua määriteltäessä.

Ikääntyneiden pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin myöntäminen edellyttää päätöstä ympärivuorokautisen hoivan tarpeesta. Palvelusetelillä asiakas voi ostaa palveluja hyväksytyiltä yksityisiltä palveluntuottajilta. Palvelusetelin arvo määräytyy

asiakkaan nettotulojen ja vähennysten perusteella Lain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992), myöhemmin asiakasmaksulaki, §:en 7 c ja 10 b-d mukaisesti, mutta erikseen ei huomioida laissa mainittua käyttövaraa ja aiemman asunnon kustannuksia.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue maksaa asiakkaan ympärivuorokautisen palveluasumisen setelin arvoa vastaavan summan suoraan palveluntuottajalle. Ateriat sisältyvät hintaan. Jos palvelu on kalliimpi kuin setelin arvo, asiakas maksaa itse osan palvelusta eli omavastuun. Omavastuu on palvelun hinnan ja setelin arvon välinen erotus. Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin arvo on tulosidonnainen. Palvelusetelin arvoa määriteltäessä hoivan hintaa verrataan vastaavasta palvelusta ostopalveluntuottajille maksettavaan korvaukseen (vuonna 2026 185,29 euroa/vrk Espoossa, Kauniaisissa, Kirkkonummella, Vantaalla tai Helsingissä ja muulla Uudenmaan alueella 181,10 euroa/vrk).

Asunnon vuokra huomioidaan palvelusetelin arvoa määritettäessä vastaavalla osuudella kuin hyväksytään ostopalveluntuottajien vuokrataso, mikä on kelan eläkkeensaajan asumistuessa määritelty kuntakohtainen enimmäismäärä korotettuna 20 % (v. 2026 enintään 928,70 euroa/kk asuinkunnan mukaan).

Mikäli hoivan hinta tai asunnon vuokra ylittävät ostopalveluntuottajille hyväksytyn kustannustason, ei korkeampia kustannuksia huomioida palvelusetelin arvoa määritettäessä, vaan asiakas vastaa ylimääräisistä kustannuksista itse.

Asiakas maksaa

- ympärivuorokautisesta palveluasumisesta omavastuun palvelun tuottajalle
- vuokrasopimuksen mukaisen vuokran, joka sisältää vesimaksun, sähkömaksun ja lämmityskustannukset
- mahdollisen kotivakuutuksen
- omat elämiskustannukset, esimerkiksi lääkkeet (Kelan omavastuun mukaisesti), terveydenhuollon maksut, vaatteet, hygieniatarvikkeet sekä taksimatkat

Palvelusetelin arvon määräytymisessä huomioitavat tulot

Asiakkaan tulona huomioidaan asukasmaksulain 10 b, i §:ien mukaan seuraavat tulot:

- säännölliset tai vuosittain toistuvasti saadut nettotulot, joista vähennetään tulonhankkimisesta aiheutuneet kustannukset,
- verosta vapaat tulot,

- laskennallinen metsätulo,
- vammaistuki tai eläkettä saavan hoitotuki, ja
- eläkkeensaajan asumistuki

Palvelusetelin arvon määräytymisessä huomioitavat vähennykset

Asiakkaan tuloista vähennetään asukasmaksulain 10 d § mukaan seuraavat vähennykset:

- lääkekuluvähennykset (53,01 euroa /kk vuonna 2026)
- vuokra (enintään eläkkeensaajan asumistuen enimmäismäärä eli kelaraja + 20 %)

Mikäli aviopuolisoista pienituloisempi jää kotiin toisen osapuolen siirtyessä ympärivuorokautiseen palveluasumiseen, palvelusetelin arvo määräytyy silloin molempien puolisojen tulojen mukaan.

Rintamaveteraaneille voidaan myöntää palveluseteli, jonka arvo kattaa pitkäaikaisesta ympärivuorokautisesta palveluasumista aiheutuneet kustannukset rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (1184/1988) mukaisesti.

Mikäli asiakkaan tilanne tai palveluntarve muuttuu, hyvinvointialue arvioi uudelleen, onko palvelusetelin käyttö edelleen paras vaihtoehto asiakkaan palvelun toteuttamiseksi. Tarvittaessa palvelusetelipäätös voidaan perua ja asiakkaan palvelut järjestetään muulla tavoin.

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin arvoja ehdotetaan muutettavaksi 1.1.2026 alkaen. Asiakkaiden taloudellinen asema paranee ja on yhdenvertaisempi muilla tavoin järjestettävien palvelujen kanssa. Hyvinvointialueen kustannukset kasvavat nykyisen asiakaskunnan osalta n. 0,8 milj. euroa vuonna 2026, kun uusi hinnoittelumalli otetaan käyttöön 1.1.2026 alkaen. Muutoksen jälkeen pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palvelusetelin arvo on vähintään 0 euroa vuorokaudelta ja enintään 185,29 euroa vuorokaudelta.

Omaishoitajan vapaan aikainen hoito kotona - palveluseteli

Kaikilla omaishoitajilla on oikeus 3 vapaavuorokauteen hoitokuukautta kohden. Vaihtoehtoiset tavat järjestää omaishoitajien oikeus vapaisiin ovat sijaisomaishoito, perhehoito (hoidettavan kotona tai perhekodissa), palveluseteli omaishoitajan vapaan aikaiseen hoitoon kotona, kuntouttava päivätoiminta sekä lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen. Nykyisellään noin 40–50 % omaishoitajista

pitää lakisääteisiä vapaita. Vapaita pidetään kuukausitasolla noin 1,3 vuorokautta.

Omaishoitajan vapaan aikainen hoito kotona -palvelusetelin arvo on pysynyt ennallaan (167 euroa / vuorokausi) sen käyttöönotosta lähtien. Omaishoidon vapaan aikaisen hoidon kotona järjestäminen palvelusetelillä on paitsi omaishoitajia tukevaa, myös hyvinvointialueelle kokonaistaloudellisesti edullinen tapa järjestää omaishoitajan vapaita verrattaessa muihin vaihtoehtoihin. Palveluntuottajia on nykyisellään 62. Käytettyjen palvelusetelien määrä vaihtelee kuukausittain, mutta on keskimäärin 200–300.

Ehdotuksena on, että omaishoidon vapaan aikaisen hoidon kotona palvelusetelin arvoa korotetaan 1.1.2026 vastaamaan lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin arvoa 180,47 euroa vuorokaudessa.

Kotisiivouksen palveluseteli

Ikääntyneiden palvelualueella on ollut käytössä sekä 23 että 26 euron arvoinen kotisiivouksen palveluseteli. Asiakkaan oikeus kuhunkin palveluseteliin on määräytynyt asiakkaan tai perheen bruttotulojen mukaisesti seuraavalla tavalla:

Kotisiivouspalvelusetelin arvo 26 euroa/tunti

- Yhden hengen talous (bruttotulot) alle 1176 euroa
- Kahden hengen talous (bruttotulot) alle 1626 euroa

Kotisiivouspalvelusetelin arvo 23 euroa/tunti

- Yhden hengen talous (bruttotulot) 1177–1470 euroa
- Kahden hengen talous (bruttotulot) 1627–2168 euroa

Kotisiivouspalveluseteliin oikeutettujen asiakkaiden määrä on ollut 210 kpl 23 euron setelillä ja 202 kpl 26 euron palvelusetelillä.

Jatkossa kotisiivouksen palvelusetelin tulorajana käytetään kansaneläkkeen myöntämisen vuosittaista tulorajaa yksinasuville ja pariskunnille, jota tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksin mukaisesti.

Vuonna 2025 kansaneläkkeen myöntämisen tulorajat ovat olleet:

- 1 617,13 euroa kuukaudessa (yhden hengen talous)
- 1 449,13 euroa kuukaudessa (kahden hengen talous)

Muutoksen myötä useampi asiakas kuuluu myönnettävän kotisiivouksen palvelusetelin piiriin. Koska jatkossa palvelualueen on tarkoitus siirtyä kahdesta erillisestä

tulorajasta yhteen tulorajaan, on myös tarkoituksenmukaista poistaa alempi palveluseteliluokka (23 euroa).

Ostopalveluasiakkaat maksavat kotisiivouksesta 13,40 euroa, jolloin jäljelle jäävällä 26 euron palvelusetelillä kotisiivousta hankkivan asiakkaan omavastuu myötäilee ostopalveluna siivousta hankkivan asiakkaan omavastuuta.

Lääkkeiden koneellisen annosjakelun palveluseteli

Lääkkeiden koneellisen annosjakelun palveluseteli on ollut käytössä hyvinvointialueella 1.1.2023 alkaen turvallisen siirtymän toteuttamiseksi.

Palvelun tarkoituksena on ollut tukea muun muassa tarkoituksenmukaista lääkkeiden käyttöä, ehkäistä lääkityspoikkeamia ja vähentää tarpeettomia lääkehoidon kustannuksia. Lääkkeiden potilaskohtaisessa annosjakelussa noudatetaan kaikkia potilaan hoitoon, lääkkeen määräämiseen ja toimittamiseen liittyviä lakeja, asetuksia ja määräyksiä kuten tavanomaisessa lääkehoidossa ja jakelussa.

Palveluseteli on ollut käytössä alueilla, jossa hyvinvointialueella ei ole ollut puitesopimustoimittajaa. Koneellinen annosjakelu on sittemmin kilpailutettu, joka mahdollistaa yhdenmukaisen järjestämistavan koko hyvinvointialueen alueella. Tästä syystä lääkkeiden koneellisen annosjakelun järjestäminen palvelusetelillä ei ole enää tarkoituksenmukaista ja on tarkoituksenmukaista päättää 28.2.2026 mennessä.

Toimivalta

Hallintosäännön 42 §:n mukaan aluehallituksen tehtävänä on päättää palvelujen järjestämisen periaatteista hyvinvointialuestrategian mukaisesti sekä päättää palvelusetelin käyttöönotosta palvelussa. Edellä mainitun perusteella aluehallitus hyväksyy, mihin palveluihin palveluseteliä käytetään ja mikä on palvelusetelin arvo sekä palvelusetelin lakkauttamisesta.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Palvelualuejohtaja

Päätöshistoria